

SPRAWOZDANIE

Zarządu Stowarzyszenia "Pamięć i Nadzieja"
z działalności w latach 2020-2024
/Chełm dnia 06.06.2025 r./

Koleżanki i Koledzy

W imieniu ustępującego Zarządu Stowarzyszenia "Pamięć i Nadzieja", mam zaszczyt i przyjemność powitać Koleżanki i Kolegów na obradach Walnego Zebrania Sprawozdawczo-Wyborczego, zwołanego do Chełma (*Gmach, p. 207, godz. 14:00*) na dzień dzisiejszy, tj. na dzień 06.06.2025 r.

Na wstępie pragnę przypomnieć, że nasze Stowarzyszenie powstało na przełomie 2008 i 2009 roku, a do KRS zostało wpisane w dniu 29 stycznia 2009 roku. Powstało z inicjatywy liderów chełmskich środowisk kombatanckich i kresowych.

Pomysłodawcą chełmskich upamiętnień "Polaków - Ofiar Wołynia" oraz pierwszym Prezesem Stowarzyszenia był Śp. Franciszek Golik - ówczesny Prezes Okręgu Chełmskiego Związku Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych. Miał wówczas 80 lat. Zmarł w przeddzień 80 rocznicy krwawej niedzieli na Wołyniu, w dniu 08 maja 2023 roku, przeżywszy lat 96.

Od chwili powstania Stowarzyszenia, do dnia dzisiejszego, według naszej wiedzy, odeszli do wieczności następujący Założyciele i Członkowie Stowarzyszenia: Franciszek Golik, Stanisław Kuna, Stanisław Kosiniec, Maria Sawka, Czesław Zając, Kazimierza Dziurko, Kazimierz Siewierski, Leokadia Cyłt, Zdzisław Drapała, Władysław Prystupa, Stanisław Zdanowicz, Wincenty Kwiatkowski, Stanisław Bujalski, Kazimierz Marchwiany, Stanisław Bzymek, Józef Gadzała, Łukasz Maliszewski, Maria Nienaszów, Stanisław Nowosad, Longin Jan Okoń, Roman Teleżnikow, Józefa Zając - razem 22 osoby. **Uczcijmy ich pamięć minutą ciszy. Dziękuję**

Koleżanki i Koledzy

Zgodnie ze Statutem, **głównym celem utworzenia Stowarzyszenia było wzniesienie w Chełmie pomnika ku czci Polaków - ofiar zbrodni dokonanych na kresach wschodnich przez ukraińskich nacjonalistów. Cel ten został zrealizowany w dwójnasób, bo:**

- **po pierwsze, w niecały rok** po podjęciu inicjatywy utworzenia Stowarzyszenia, w miejscu gdzie obecnie stoi pomnik, został wzniesiony Krzyż Wołyński z Kamieniem Epitafijnym u stóp, którego uroczyste odsłonięcie i poświęcenie miało miejsce w 66 rocznicę "krwawej niedzieli" na Wołyniu, tj. w dniu 11 lipca 2009 roku. Obecnie Krzyż Wołyński stoi na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Mościckiego w Chełmie, stanowiąc symboliczną mogiłę tych wszystkich pomordowanych Polaków, którzy od ponad 80 lat czekają na ekshumację i chrześcijański pochówek w bezimiennych dołach śmierci. Jeden z takich dołów został ostatnio odkryty w Ukrainie w miejscu nieistniejącej już wsi Późniki w dawnym województwie tarnopolskim.
- **po drugie, w niecałe trzy lata** od powstania Stowarzyszenia, został pobudowany pomnik zwany "Pietą Wołyńską", a jego uroczyste odsłonięcie i poświęcenie nastąpiło w dniu 17 września 2011 roku,

Ponadto celem Stowarzyszenia jest min:

- 1) opieka na wybudowanym pomnikiem,
- 2) organizowanie uroczystości rocznicowych poświęconych pamięci ofiar na "Wołyniu",
- 3) wspieranie działań wychowawczych kształtujących postawy patriotyczne i obywatelskie wśród młodzieży,
- 4) zachowanie więzi z członkami rodzin, których dotknęły akty ludobójstwa ukraińskich nacjonalistów,
- 5) odwiedzanie miejsc pamięci martyrologii Polaków na kresach wschodnich.

Koleżanki i Koledzy

Przedstawiam pod ocenę Walnego Zabrania sprawozdanie z działalności Zarządu Stowarzyszenia za lata 2020 - 2024, gdyż po nagłej i jakże niespodziewanej śmierci Śp. Stanisława Senkowskiego, drugiego z kolei Prezesa Stowarzyszenia (jesienią 2019 roku), **23 grudnia 2019 roku zostałem wybrany** na trzeciego z kolei, i nadal urzędującego Prezesa Stowarzyszenia.

Do czasu śmierci Śp. Stanisław Senkowskiego, Zarząd Stowarzyszenia, zgodnie z ówczesnymi zapisami KRS, liczył 4 osoby, tj.: Stanisław Senkowski, Franciszek Golik, Maria Sawka i Stanisław Koszewski.

Od dnia wyboru mnie na Prezesa Stowarzyszenia, Zarząd, zgodnie z aktualnymi zapisami KRS, składa się także z czterech osób, tj. Józef Górny, Franciszek Golik, Maria Sawka i Stanisław Koszewski.

Niestety, w związku ze śmiercią w sprawozdawanym okresie Śp. Marii Sawki i Franciszka Golika, ustępujący Zarząd, na dzień dzisiejszy, składa się jedynie z dwóch osób, tj. Józef Górny - Prezes oraz Stanisław Koszewski - Skarbnik.

Stąd właśnie, a także w związku z upływem kadencji, zwołanie dzisiejszego Walnego Zebrania Sprawozdawczo - Wyborczego Stowarzyszenia, **stało się niecierpiącą zwłoki koniecznością.**

Dla porządku przypomnę, że zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia, Zarząd składa się maksymalnie z pięciu członków, w tym Prezesa, Wiceprezesa, Sekretarza i Skarbnika, a oświadczenia woli w imieniu Stowarzyszenia muszą składać co najmniej dwaj członkowie Zarządu, w tym Prezes lub Wiceprezes Zarządu. Kadencja Zarządu, statutowo, trwa trzy lata. Komisja Rewizyjna, statutowo, składa się także z pięciu członków, a jej kadencja trwa cztery lata.

Koleżanki i Koledzy.

Początek okresu sprawozdawczego, **tj. styczeń 2020 roku, to była "wigilia" pandemii "covid 19"**. Przypomnę, że pierwszy stwierdzony w Polsce przypadek zakażenia tym wirusem, to początek marca 2020 r. Zamknięto lasy, cmentarze, wprowadzono pracę zdalną lub hybrydową w szkołach, urzędach i zakładach pracy. Ale rok 2020, to także koniec I kadencji Prezydenta Andrzeja Dudy. Miały się więc odbyć w dniu 10 maja 2020 r., w trakcie pandemii, wybory prezydenckie jakich jeszcze nie było - wybory kopertowe, przeprowadzone korespondencyjnie, nie przez PKW a Poczta Polską, z użyciem rozsyłanych przez Poczta pakietów wyborczych w postaci papierowej, kiedy wg. ówczesnych szacunków nawet ok. 4.5 mln wyborców zwłaszcza w zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej nie miało na swoich budynkach lub ogrodzeniach skrzynek na listy. Jak wiemy, pomysł ten upadł, więc rząd na tyle złagodził restrykcje covidowe, aby mogły się odbyć wybory normalne.

Zarząd Stowarzyszenia postanowił więc skorzystać z tej sposobności i mimo covidu, podjął decyzję o zorganizowaniu w Chełmie, jak co roku poczynawszy od roku 2009, **tym razem w niedzielę 12 lipca 2020 r.** uroczystości upamiętniającej ofiary ukraińskiego ludobójstwa z okazji przypadającej w sobotę 11 lipca 2020 r. 77 rocznicy "krwawej" niedzieli na Wołyniu. W programie, o godz. 9:00 przewidziano Mszę Świętą w Bazylice Narodzenia NMP na Górze Chełmskiej, a o godz. 11:00 składanie wieńców pod pomnikiem Piety Wołyńskiej przy al. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zarząd Stowarzyszenia pismem z dnia 29.06.2020 r. poinformował też o tych uroczystościach Prezydenta Miasta Chełm Pana Jakuba Banaszka, jednocześnie prosząc Go o wsparcie w przygotowaniach ze strony Miasta, oraz zapraszając do osobistego wzięcia udziału w uroczystości.

Jak wiemy I tura wyborów prezydenckich 2020 r. odbyła się w niedzielę 28 czerwca, lecz żaden z kandydatów nie osiągnął poparcia przekraczającego 50%.

Stąd zaszła konieczność przeprowadzenia II tury, tym razem w niedzielę 12 lipca 2020 r.

I oto w ostatnim dniu kampanii wyborczej poprzedzającym drugą turą wyborów prezydenckich, tj. w piątek **10 lipca 2020 r.**, u stóp pomnika Piety Wołyńskiej **ogłoszona zostaje inicjatywa** utworzenia w Chełmie Muzeum Pamięci Ofiar Rzezi Wołyńskiej i Instytutu Prawdy i Pojednania im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego.

Pan Profesor Eugeniusz Wilkowski, w książce pt. "W trosce o zachowanie pamięci. Chełmskie znaki męczeństwa Kresowian", o niniejszej inicjatywie pisze te słowa, cytując:

*" W piątek 10 lipca 2020 r., dwa dni przed zaplanowanymi uroczystościami wołyńskimi (przez Stowarzyszenie PiN - przyp. aut.), a w przeddzień 77. rocznicy "krwawej niedzieli" na Wołyniu, przed Pomnikiem Wołyńskim w Chełmie **pojawiła się grupa polityków obozu władzy**. Wśród nich byli, min. Jacek Sasin wicepremier minister aktywów państwowych, Andrzej Dera sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP, Przemysław Czarnek poseł na Sejm RP, Jakub Banaszek Prezydent Chełma, Lech Sprawka Wojewoda Lubelski. Panowie : Sasin i Dera proklamowali utworzenie w Chełmie Muzeum Pamięci Ofiar Rzezi Wołyńskiej i Instytutu Prawdy i Pojednania im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. (...) Podkreślono, że jest to **wspólna inicjatywa samorządu chełmskiego i parlamentarzystów, wspierana przez Prezydenta RP i rząd premiera Mateusza Morawieckiego**." - tyle cytāt.*

Mimo wymienionych wyżej wydarzeń z 10 lipca, zaplanowane przez Stowarzyszenie obchody 77, tzw "zwykłej" rocznicy "krwawej niedzieli" na Wołyniu **odbyły się zgodnie z planem w niedzielę 12 lipca 2020 r.**

Najpierw, o godz. 9:00, w Bazylice P. w. Narodzenia NMP na Górze Chełmskiej została odprawiona Msza Święta w intencji Polaków pomordowanych przez ukraińskich nacjonalistów, a następnie, o godz. 11:00, zostały złożone wieńce i wiązanki kwiatów pod pomnikiem Piety Wołyńskiej. Dzień wcześniej, w sobotę 11 lipca, złożyliśmy kwiaty i zapaliliśmy znicze pod Krzyżem Wołyńskim na Cmentarzu Komunalnym.

Uroczystość przy pomniku miała godną oprawę, dzięki wsparciu ze strony władz miasta Chełma i miejskich spółek, za co Zarząd Stowarzyszenia złożył podziękowanie na ręce Prezydenta Miasta Chełm, Pana Jakuba Banaszka.

Aby nie powracać kolejny raz do sprawy przy omawianiu działalności Zarządu w kolejnych latach, pragnę podkreślić, że także uroczystości rocznicowe "krwawej niedzieli" na Wołyniu organizowane przez Stowarzyszenia w kolejnych latach, tj. w latach 2021 - 2024, odbywały się przy bardzo dużym wsparciu władz miasta Chełma z Panem Prezydentem Jakubem Banaszkiem na czele, wsparciu władz Garnizonu Chełm, a w tzw. "okrągłe" rocznice, jak np. w 2023 r. tj. w 80 rocznicę "krwawej niedzieli" na Wołyniu, także wsparciu Parafii P.w. Narodzenia NMP na Górze Chełmskiej, a także pozostałych Parafii, które wspierają nas w informowaniu wiernych o planowanych uroczystościach wołyńskich. **Za to wszystko, w imieniu Zarządu i wszystkich Członków Stowarzyszenia składam ww. kapłanom, osobom i instytucjom serdeczne podziękowania.**

Aby już później nie wracać do tych kwestii, pragnę też poinformować, że o uroczystościach wołyńskich organizowanych przez Stowarzyszenie **w każdą kolejną rocznicę "krwawej niedzieli" na Wołyniu**, z odpowiednim wyprzedzeniem, oprócz władz Chełma, informowani są: Nowy Tydzień Chełmski, Super Tydzień Chełmski, Radio Bon Ton, Dziennik Wschodni i Kurier Lubelski. Informacja jest też zamieszczana na stronie Internetowej Stowarzyszenia, którą od lat, na zasadzie wolontariatu, prowadzi Pan Tadeusz Halicki z Grabowca. Stowarzyszenie z własnych środków opłaca domenę, na której ww. strona Internetowa jest prowadzona. Jest to koszt rzędu 150 zł rocznie.

Na coroczne uroczystości zapraszani są także parlamentarzyści wszystkich opcji politycznych, którzy mają w Chełmie swoje Biura parlamentarne, a także prezesi organizacji kombatanckich, patriotycznych i kresowych, ze środowiskiem młodych "narodowców" skupionych wokół osoby Pana Bogusława Tokarza w łącznie.

Wierni otrzymują informacje o rocznicowych uroczystościach poprzez Chełmskie Parafie, dzięki uprzejmości i życzliwości księży dziekanów, odpowiednio Ks. Dziekana Andrzeja Sternika i Ks. Dziekana Wojciecha Jaroszyńskiego.

Z chwilą utworzenia w Chełmie Muzeum Pamięci Ofiar Rzezi Wołyńskiej i Instytutu Prawdy i Pojednania im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego **"w organizacji"**, zapraszamy także na nasze uroczystości Dyrektora tej Instytucji - **Panią Dyrektor Natalię Jędruszczak**.

Zarząd przygotowuje sprawozdania z corocznych uroczystości rocznicowych, które są zamieszczane przez Pana Tadeusza Halickiego na stronie Internetowej Stowarzyszenia. Wspiera nas w tym, serwisem fotograficznym, Pani Red. Jolanta Masiewicz z Kuriera Lubelskiego, **które składam za to serdeczne podziękowanie**.

Koleżanki i Koledzy

Uroczystości "krwawej niedzieli" na Wołyniu, w kolejne tzw. "zwykłe" rocznice "krwawej niedzieli" na Wołyniu, zostały zorganizowane i przeprowadzone:

- w roku 2021 - w niedzielę dnia 11 lipca,
- w roku 2022 - w niedzielę 10 lipca,
- w roku 2024 - w niedzielę 07 lipca.

We wszystkich ww. przypadkach, w programie, o godz. 9:00 odprawiona była Msza Święta w imieniu pamięci pomordowanych, w Bazylice P. w. Narodzenia NMP na Górze Chełmskiej, a o godz. 11:00 nastąpiło składanie wieńców i wiązanek kwiatów u stóp pomnika Piety Wołyńskiej.

Kolejny rok, to rok 2023, a więc rok tzw. okrągłej", 80 rocznicy "krwawej niedzieli" na Wołyniu. W takich latach Stowarzyszenie nie przekłada obchodów rocznicowych na niedzielę najbliższą dacie 11 lipca, lecz organizuje i przeprowadza uroczystość rocznicową dokładnie w dniu 11 lipca, i nie w Bazylice i przy pomniku, **a tylko przy pomniku**, z Polową Mszą Świętą, Apelem Pamięci, Salwą Honorową i wojskową asystą honorową.

W roku 2023 dzień 11 lipca , to był wtorek.

Zarząd Stowarzyszenia chciał nadać tej uroczystości charakter szczególny, ze względu na jej wymiar symboliczny, tj. okrągłą 80 rocznicę "krwawej niedzieli" na Wołyniu.

Po pierwsze, zamiarem naszym było, aby Polową Mszę Świętą przy pomniku odprawił jeden z biskupów Archidiecezji Lubelskiej. Zamiar ten udało się osiągnąć dzięki Panu Profesorowi Eugeniuszowi Wilkowskiemu i Ks. Dziekanowi Andrzejowi Sternikowi, którzy wstawili się za Stowarzyszeniem u Ks. Abp. Stanisława Budzika. Pierwotnie Mszę Świętą miał odprawić Ks. Bp. Mieczysław Cisko, ale ostatecznie był to **Jego Ekscelencja Ksiądz Biskup Adam Bab**.

Uroczystość rozpoczęła się o godz. 10:30 i przebiegała godnie. Mimo dnia powszedniego (wtorek) było dożo ludzi. W programie uroczystości, oprócz Mszy Świętej, były wystąpienia min. Prezydenta Chełma, wicepremiera Jacka Sasina oraz wiceministra Marcina Romanowskiego, Apel Pamięci, Salwa Honorowa oraz składanie wieńców. Wieniec złożyła też delegacja Konsulatu Ukrainy w Lublinie.

Po drugie, w tym tak szczególnym 2023 roku, chcieliśmy uzyskać w konkursie dla organizacji pozarządowych, zorganizowanym przez Urząd ds. Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych, dofinansowanie projektu **polegającego na napisaniu przez Pana Profesora Eugeniusza Wilkowskiego książki** na temat budowy w Chełmie Krzyża Wołyńskiego i Piety Wołyńskiej.

Temat konkursu brzmiał następująco, cytuję:

*"Otwarty konkurs ofert na działalność dokumentacyjną i wydawniczą związaną z wykonywaniem przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych rządowego zadania w zakresie kultywowania i upowszechniania tradycji walk o niepodległość i suwerenność RP oraz **pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego w 2023 roku.**"*

Wniosek konkursowy złożyliśmy w terminie. Załącznikiem do Wniosku, min., była Umowa warunkowa o dzieło, zawarta pomiędzy Stowarzyszeniem, a Panem Profesorem Eugeniuszem Wilkowskim, stanowiąca że:

- Pan Profesor, w terminie mniej więcej dwa i pół miesiąca napisze i wydrukuje w ilości **1 000 egz.** książkę opisującą historię budowy w Chełmie Krzyża Wołyńskiego i Piety Wołyńskiej
- jeżeli Stowarzyszenie otrzyma dofinansowanie, Pan Profesor otrzyma przewidziane umową honorarium i przekaze na rzecz Stowarzyszenia autorskie prawa majątkowe do książki,
- jeżeli Stowarzyszenie nie otrzyma dofinansowania, Pan Profesor nie otrzyma od Stowarzyszenia żadnego honorarium, ale zatrzyma przy sobie autorskie prawa majątkowe.

Budżet całego projektu, tj. napisanie książki przez Autora i wydrukowanie jej w 1000 egz. opiewał na kwotę **19 500,00 zł** brutto, w tym udział własny Stowarzyszenia w kwocie **975,00 zł** brutto.

Pan Profesor wywiązał się z umowy, książka powstała, ale niestety, Stowarzyszenie kilkunastotysięcznego grantu nie otrzymało, mimo że, wiele ze stowarzyszeń tzw. "patriotycznych" otrzymało w tym konkursie dotacje idące w setki tysięcy złotych.

A przecież chcieliśmy uzyskać dotację na opisanie historii budowy pomnika Piety Wołyńskiej w Chełmie, **przy którym, w różnych uroczystościach, udział brali** byli Szefowie Związku Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych, z urzędującym w owym czasie Panem Ministrem **Janem Józefem Kasprzykiem**.

Ponowiliśmy więc nasz Wniosek w konkursie na bardzo podobny temat, ogłoszonym przez Miasto Chełm. Przyznano nam jedynie 2 000,00 złotych, więc wystąpiliśmy o ponowne rozpatrzenie naszego Wniosku, lecz otrzymaliśmy odpowiedź odmowną od Pana Prezydenta Jakuba Banaszka. W tej sytuacji, z powodu braku środków na wkład własny na poziomie 16 000,00 złotych, z dofinansowania tego byliśmy zmuszeni zrezygnować.

W rezultacie, Pan Profesor Eugeniusz Wilkowski zamówił **z własnych środków** druk 50 sztuk książki, a Stowarzyszenie, **także z własnych środków** 120 sztuk. Oszczędnie gospodarzemy tym nakładem i posiadamy jeszcze ok. 10 szt.

W tym miejscu pragnę więc w imieniu własnym i całego Stowarzyszenia **podziękować Panu Profesorowi Wilkowskiemu za wykonane dzieło, tj. wspaniałą książkę, która przeniosła nas indywidualnie i jako Stowarzyszenie, a także Autora oraz nasze wspólne dokonania na karty historii, ku wiecznej pamięci Potomnym.**

Po trzecie, w okrągłym roku jubileuszowym, chcieliśmy uzyskać w konkursie dla organizacji pozarządowych, zorganizowanym przez Urząd ds. Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych, dofinansowanie projektu polegającego na **pobudowaniu tablicy pamiątkowej przy al. Marszałka Józef Piłsudskiego w Chełmie, naprzeciwko pomnika Piety Wołyńskiej, opisującej historię budowy pomnika, w języku polskim i angielskim wraz z wierszem Zygmunta Rumla pt.: "Dwie Matki". Chodzi o to, że w miejscu tym jest postawiona przez naszych Kolegów: Stanisława Koszewskiego i Ś.p. Stanisława Nowosada, "prowizoryczna" tablica informacyjna, ale tylko w języku polskim, a jej wielkość i standard nie do końca licują z formą i wielkością pomnika oraz tym, że jest to teren pod ścisłą ochroną konserwatorską. Budżet projektu opiewał na kwotę **8 409,10 brutto**, w tym udział własny **1459,60 brutto**.**

Temat konkursu był, cytuję: "Otwarty konkurs ofert na 2023 rok na powierzenie lub wsparcie wykonywania rządowego zadania w zakresie **podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.**"

Jednym z warunków uzyskania dofinansowania była konieczność uzgodnienia treści tablicy z IPN-em, co wymagało czasu. Wobec tego przygotowaliśmy i złożyliśmy Wniosek Konkursowy jedynie z załączonym wystąpieniem do IPN, do którego załącznikiem był wnioskowany tekst. Była szansa, aby uzyskać zgodę IPN "na czas", a próbował nam w tym wszystkim pomagać znany nam Pan dr. Leon Popek. Wniosek skierowaliśmy do Oddziału IPN w Lublinie, jednak Oddział ten nie podjął samodzielnie decyzji i skierował sprawę do Centrali IPN w Warszawie.

Niestety, Centrala IPN odmówiła zatwierdzenia wnioskowanej treści tablicy, uzasadniając to min. tym, że, cytuję: "Z uwagi na użycie kolokwialnego sformułowania - **pomordowanych bestialsko** - celowe byłoby jego zastąpienie określeniem - **zamordowanych**"

Nie sposób w tym miejscu, jako kontrargumentu, nie przytoczyć fragmentu Uchwały Sejmu RP z dnia 11 lipca 2023 r. w 80. rocznicę Rzezi Wołyńskiej, gdzie czytamy min., cytuję: "Podczas ataków oddziałów OUN i UPA, wspieranych przez część lokalnej społeczności ukraińskiej, **zamordowano – często w bardzo brutalny sposób** – ponad 100 tysięcy Polaków."

Z tego powodu i ten Wniosek konkursowy nam upadł. Pod koniec 2023 roku ponownie wystąpiłem do IPN o uzgodnienie treści tablicy, usuwając słowa "bestialsko pomordowanych" na rzecz postulowanego przez IPN słowa "zamordowanych", ale tym razem, do tej pory, nie tylko nie otrzymaliśmy zgody lub odmowy, ale jakiegokolwiek odpowiedzi.

Po czwarte, "namówiliśmy" Chełmskie Muzeum, aby w związku z 80 rocznicą "krwawej niedzieli" na Wołyniu, wystąpił do Dyrekcji Muzeum Wsi Kieleckiej z prośbą, o wypożyczenie z podległego mu Muzeum Martyrologii Wsi Polskiej w Michniowie, wystawy autorstwa Pani Ewy Kołomańskiej pt.: **"Wołyń - ziemia znaczonej polską krwią"**. Ta bardzo wymowna w treści wystawa, powstała z okazji 65 rocznicy "krwawej niedzieli" na Wołyniu, odwiedziła wiele miejscowości w Polsce, min. dzięki Śp. Ks. Tadeuszowi Isakowiczowi Zaleskiemu, a także była pokazywana za granicą, min. w Domu Polskim w Berlinie. Niestety, w odpowiedzi na wystąpienie Muzeum Chełmskiego, Dyrektor Muzeum Wsi Kieleckiej odmówił wypożyczenia tej wystawy Muzeum Chełmskiemu.

Koleżanki i Koledzy

Nasze Stowarzyszenie było prekursorem w skali kraju, działań oddolnych różnego rodzaju społeczności, na rzecz ocalenia od zapomnienia pamięci Polaków pomordowanych przez ukraińskich nacjonalistów w latach II wojny światowej. Ten ruch się rozwija. Przykładem jest powstałe w Warszawie, w 2022 roku, Stowarzyszenie "Wspólnota i Pamięć", którego Prezesem jest młody człowiek - Pan Paweł Zdziarski. Jest to Stowarzyszenie utworzone i zrzeszające ludzi młodych ze środowisk twórczych i medialnych, które, miejmy nadzieję, zastąpi nas starszych w sztafecie polskich pokoleń dbających o pamięć o męczeństwie Kresowian. Stowarzyszenie to, na przełomie 2022/2023 roku zgłosiło inicjatywę **"Wołyń na Powązki"**, mającą na celu wzniesienie stosownego upamiętnienia na Wojskowym Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Dla realizacji powyższego przedsięwzięcia, wymagającego min. zgody władz m.st. Warszawy, Stowarzyszenie to zwróciło się z prośbą do innych stowarzyszeń kresowych w kraju o wsparcie tej inicjatywy. W marcu 2023 roku, nasze Stowarzyszenie podpisało deklarację poparcia tej inicjatywy. Nie wiąże się to z żadnymi dodatkowymi obowiązkami czy wydatkami finansowymi naszego Stowarzyszenia, a chodziło w nim o tzw. "wsparcie moralne" dla podjętej przez Stowarzyszenie "Wspólnota i Pamięć" inicjatywy. Stowarzyszenie to, z zebranych społecznie środków, nakręciło film biograficzny o Śp. Ks. Tadeuszu Isakowiczu Zaleskim. Miałem zaszczyt i przyjemność zakupić skromną cegiełkę na ten szlachetny cel. Stowarzyszenie to promuje też zwyczaj noszenia przez ludzi, w okresie około 11 lipca, w klapach ubrań "przypinek

kwiatu Inu", który jest symbolem Wołynia, a ponieważ kwitnie w lipcu, stał się już symbolem męczeństwa Kresowian. Stowarzyszenie to, w okolicach 11 lipca, rozdaje ludziom na ulicach Warszawy, takie przypinki.

Na potrzeby przygotowania i przeprowadzenia w Chełmie, w niedzielę dnia 07 lipca 2024 r., uroczystości 81 rocznicy "krwawej niedzieli", nasze Stowarzyszenie postanowiło nawiązać do inicjatywy Stowarzyszenie "Wspólnota i Pamięć" i ze skromnych środków własnych **zakupiliśmy 100 szt przypinek "kwiatu Inu" z napisem "Pamiętamy". Część z Koleżanek i Kolegów uczestniczących w ubiegłorocznej uroczystości, otrzymało od nas takie przypinki.**

Zorganizowanie przez nasze Stowarzyszenie uroczystości wołyńskich w ubiegłym, 2024 roku w niedzielę 07 lipca nie było przypadkowe, gdyż na niedzielę 14 lipca było planowane i odbyło się uroczyste odsłonięcie i poświęcenie wymownego w treści Pomnika Rzezi Wołyńskiej w Domostawie na Podkarpaciu, dłuta rzeźbiarza - Śp. Andrzeja Pityńskiego. Jest to dar "**Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce**" dla Narodu Polskiego. W trakcie naszych obchodów 7 lipca, w swoim wystąpieniu, poinformowałem zebranych przed pomnikiem, że delegacja naszego Stowarzyszenia "Pamięć i Nadzieja" weźmie udział w uroczystościach w Domostawie. Delegacja była wprawdzie skromna, bo oprócz mnie, był jeszcze tylko Kolega Profesor Ignacy Kitowski, Koleżanka Krystyna Staszczak z Małżonkiem oraz Koleżanka Todzia Zglinecka, ale, mojej ocenie, warto i trzeba było tam być.

Koleżanki i Koledzy

W tym, 2025 roku przypada "zwykła" 82 rocznica "krwawej niedzieli" na Wołyniu, dlatego w programie przygotowywanej **na niedzielę 13 lipca** uroczystości, planujemy Mszę Świętą w Bazylice na Gorze Chełmskiej o godz. 9:00 oraz składanie wieńców pod pomnikiem o godz. 11:00. Msza jest zamówiona i uzgodniona z Ks. Dziekanem Andrzejem Sternikiem, a do Pana Prezydenta Miasta Chełm zostało, jak co roku, wystosowane pismo z prośbą o wsparcie organizacji tej uroczystości, w tym uporządkowanie terenu przy pomniku, ustawienie zniczy i flag, wojskową asystę honorową i nagłośnienie.

Ponadto, na ten rok planujemy niewielką inwestycję przy pomniku, wartą 1 500,00 zł brutto. Chodzi o niewielką tabliczkę informacyjną, jaką wykona i zamocuje "z tyłu" pomnika Pan Witold Marczewicz z Bełżyc, który jest twórcą pomnika. Napis na tabliczce będzie głosił, że, cytuję: "**Pomnik wzniesiony staraniem Stowarzyszenia "Pamięć i Nadzieja" w Chełmie, przy wsparciu Kościoła, Władz i Społeczeństwa**". Pan Marcewicz obiecał, że wykona i zamontuje tabliczkę przed uroczystością 13 lipca. **(pokazać wzór)**. Trzeba go jednak będzie z Bełżyc przywieźć i odwieźć.

Kończąc, chcę jeszcze nadmienić o trzech kwestiach, a mianowicie:

- **po pierwsze, przykrym i niewdzięcznym, ale jednak obowiązkiem, Zarządu Stowarzyszenia jest obowiązek corocznego składania**, do końca marca roku następnego za rok poprzedni, do Urzędu Skarbowego, zeznania podatkowego CIT-8. Dane do tego sprawozdania dostarcza Skarbnik Stowarzyszenia. Za prawidłowe i terminowe złożenie sprawozdania odpowiada Prezes Stowarzyszenia, pod groźbą kary finansowej z prywatnych środków w wysokości od 500, nawet do 5000 złotych. Jakoś sobie radzimy z tym obowiązkiem, głównie dzięki Skarbnikowi - Koledze Stasiowi Koszewskiemu, natomiast ja sam musiałem zgłębić ustawę o podatku dochodowym od osób prawnych, aby móc poprawnie wypełnić zeznanie CIT-8. Dobrze byłoby, żeby w nowym Zarządzie znalazły się co najmniej 2 osoby które już potrafią lub zechcą się nauczyć sporządzania Raportów Kasowych i zeznań podatkowych CIT-8.
- **po drugie, jako Zarząd Stowarzyszenia, corocznie jesteśmy zapraszani na organizowane przez Miasto uroczystości patriotyczne**, takie, jak min. Dzień Konstytucji 3-Maja czy Święto Niepodległości 11 listopada. Staramy się w nich uczestniczyć, na miarę swoich sił. Wiążą się z tym też niewielkie, ale jednak wydatki finansowe na wieńce lub wiązanek kwiatów. Ze względu na moje miejsce zamieszkania, często zastępuje mnie w tym przyjemnym obowiązku Kolega Stasio Koszewski, za co składam mu serdeczne podziękowanie,

- wreszcie po trzeciej, jakiś czas temu, w tym roku, do siedziby naszego Stowarzyszenia w Gmachu, wpłynęło pismo pt. "PREAMBUŁA", podpisane przez Pana **Krzysztofa Krzywińskiego** ze Stowarzyszenia "Kresy-Pamięć i Przyszłość" zapraszające na dzień 12 lutego 2025 r., do Biura Poselskiego Pani Poseł Anny Dąbrowskiej - Banaszek na dyskusję na temat utworzenia Chełmskiej Federacji Organizacji Kresowych z siedzibą w Chełmie. Jeżeli będzie taka wola Koleżanek i Kolegów, aby ten temat w dniu dzisiejszym omówić, to proponuję, żeby do niego powrócić po wyczerpaniu porządku naszego dzisiejszego Walnego Zebrania Sprawozdawczo Wyborczego.

Serdecznie dziękuję Członkom ustępującego Zarządu i Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia, za współpracę w okresie sprawozdawczym, tj. w latach 2020 - 2024.

Dziękuję za uwagę

Opracował i wygłosił Józef Górny
Ustępujący Prezes Stowarzyszenia